

Sylwia Zacharz

Zespół fotografii uczniów Męskiego Gimnazjum Rządowego w Kielcach z lat 1884-1886

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 26, 444-448

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SYLWIA ZACHARZ

ZESPÓŁ FOTOGRAFII UCZNIÓW MĘSKIEGO GIMNAZJUM RZĄDOWEGO W KIELCACH Z LAT 1884-1886

Il. 1, Fotografie uczniów Męskiego Gimnazjum Rządowego w Kielcach.

Fotografie uczniów
Męskie Gimnazjum Rządowe w Kielcach
Kielce, lata 1884-1886
MNKi/Z/111/1-20

Zbiór 20. niewielkich, sztywnych kartoników fotograficznych ozdobionych na brzegach złotymi lub czerwonymi lamówkami, na nich młodzi mężczyźni w mundurach szkolnych, to koledzy Stefana Żeromskiego z okresu edukacji w kieleckim gimnazjum.

Każdego roku chłopcy kończący szkołę obdarowywali się fotografiami – była to forma pamiątki, prezentu. Zdjęcia te opatrywali na odwrocie dedykacjami, często również datą oraz swoim imieniem i nazwiskiem.

Fotografie te skrzętnie przechowywał Stefan Żeromski. Nie zniszczyły ich ani częste przeprowadzki, ani zawierucha wojenna. Po śmierci autora *Wiernej rzeki* opiekę nad pamiątkami przejęły córka Monika Żeromska i jej matka. Także

i one z wielkim oddaniem pielęgnowały pamiątki przez kolejne lata. I tym razem fotografie „lekkomyślnych kielczan” [1] przetrwały przeprowadzki oraz wojnę. W 1950 roku Monika Żeromska podarowała je kieleckiemu muzeum.

Zdjęcia te, wykonane w różnych zakładach fotograficznych (Bronisława Wilkoszewskiego mieszczącego się w Hotelu Europejskim przy ul. Dużej w Kielcach, Józefa Grodzickiego, mającego siedzibę przy ul. Lubelskiej w Radomiu, Juliana Koppelmanna w Piotrkowie, Jana Mieczkowskiego w Warszawie – róg ul. Senatorskiej i ul. Miodowej), opatrzone zostały licznymi dedykacjami:

- *Stefanowi Żeromskiemu na pamiątkę koleżeństwa i przyjaźni...*
- *Stefanowi Żeromskiemu na pamiątkę...*
- *W dowód serdecznej i prawdziwej przyjaźni i długoletniego koleżeństwa Stefanowi Żeromskiemu...*
- *W dowód przyjaźni i koleżeństwa ofiaruję Stefanowi...*
- *Stefanowi Żeromskiemu ofiaruje przyjaciel i kolega...*
- *Kochanemu Stefanowi Żeromskiemu...*
- *Na pamiątkę przyjaźni ofiaruje S. Żeromskiemu...*
- *Kochanemu koledze i przyjacielowi Stefanowi Żeromskiemu...*
- *Kochanemu przyjacielowi Stefanowi Żeromskiemu na pamiątkę swą fotografię ofiarowuję...*
- *Kochanemu Stefanowi w dowód przyjaźni...*
- *Dla najdroższego mego kolegi Stefana Żeromskiego...*
- *W dowód przyjaźni...*
- *W dowód przyjaźni i koleżeństwa Stefanowi Żeromskiemu ofiaruję...*

Po ukończeniu edukacji gimnazjalnej drogi szkolnych kolegów, przyjaciół rozeszły się. Z niektórymi jak np. z Edwardem Łuszczkiewiczem, Janem Wacławem Machajskim, Janem Strożeckim czy Zygmuntem Wasilewskim Stefan Żeromski utrzymywał kontakt, z innymi nie.

Na przechowywanych przez długie lata zdjęciach widzimy:

II. 2, Mieczysława Cetnarowicza – prawnika i notariusza (MNKi/Ż/111/12).

II. 3, Franciszka Górnickiego – lekarza (MNKi/Ż/111/9).

II. 4, Księdza Antoniego Grudzińskiego, proboszcza w Policznej, który 3 września 1892 roku przy świadkach: Aleksandrze Głowackim (Bolesławie Prusie) i Florianie Łagowskim udzielił ślubu Stefanowi Żeromskiemu i Oktawii z Radziwiłłowiczów Rodkiewiczowej (MNKi/Ż/111/13).

II. 5, Wacława Halika – kieleckiego i olkuskiego adwokata, który studia prawnicze ukończył w Charkowie (MNKi/Ż/111/7).

II. 6, Piotra Jarońskiego – muzyka ze znanej kieleckiej rodziny mieszczańskiej i muzycznej (MNKi/Ż/111/6).

II. 7, Jana Nowińskiego – matematyka, dyrektora Gimnazjum w Zawierciu (MNKi/Ż/111/3).

Il. 8, Tadeusza Radzikowskiego – nauczyciela (MNKi/Ż/111/4).

Il. 9, Ignacego Różyckiego – absolwenta prawa i Akademii Handlowej (studia ukończył w Berlinie), dyrektora Towarzystwa Rur Żelaznych w Sosnowcu i prezesa Syndykatu Rur Żelaznych w Warszawie (MNKi/Ż/111/11).

Il. 10, Tomasza Ruśkiewicza – absolwenta studiów matematycznych w Petersburgu i elektrotechnicznych w Darmstademie i Karlsruhe, biznesmena, działacza społecznego i politycznego (MNKi/Ż/111/20).

Il. 11, Juliana Widawskiego – lekarza (MNKi/Ż/111/8).

II. 12, Zygmunt Zalewski – radomskiego adwokata (MNKi/Ż/111/17).

II. 13, Franciszka Zarembę – prawnika (MNKi/Ż/111/18).

Dziś te pamiątkowe fotografie można zobaczyć w Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego.

[1] S. Żeromski, List do Edwarda Łuszczkiewicza, Warszawa 11.02.1925 roku.

Sylvia Zacharz

LITERATURA:

Zapałowa K., *Przewodnik. Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego*, Kielce 1983; Zapałowa K., *Przewodnik. Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego*, Kielce 1996; Zapałowa K., *50 lat z Żeromskim. Zwierzenia kustosa*, Kielce 2005.